

Persbericht

Biodiversiteit van het Nederlandse riviereengebied explodeert Grootschalig onderzoek toont succes van de EHS

Het aantal zeldzame soorten planten en dieren langs de Nederlandse rivieren is de afgelopen 20 jaar explosief gestegen. Uit een grootschalig recent onderzoek in het kader van het project 'Rijn in Beeld' blijkt dat de natuur van het Nederlandse riviereengebied een ongekende vooruitgang heeft doorgemaakt. Dankzij de Ecologische Hoofdstructuur.

Rivierecologen Bart Peters en Gijs Kurstjens hebben voor 15 landelijke organisaties rivieregebieden langs Waal, Rijn en IJssel geïnventariseerd. De onderzoekers kennen de situatie van de riviernatuur van eind jaren '80 nog goed en konden mede hierdoor een zeer compleet beeld van de veranderingen reconstrueren. Inmiddels heeft 'Rijn in Beeld' bijna het hele riviereengebied geëvalueerd.

Zeldzame soorten

Niet alleen aansprekende soorten als Bever, Lepelaar, Zwarte wouw en Otter doen het goed, maar ook honderden bedreigde stroomdalplanten (Wilde marjolein, Kleine ruit, Cipreswolfsmelk), veel kleine zangvogels (Roodborsttapuit, Sprinkhaanzanger), dagvlinders (Bruin blauwtje, Koninginnepage), libellen (Rivierrombout, Vroege glazenmaker) en veel vissoorten (Rivierprik, Barbeel, Winde) floreren.

De veranderingen zijn zo groot dat het Nederlandse riviereengebied op Europese schaal weer tot de meest bijzondere natuurgebieden kan worden gerekend. Veel in Nederland voorheen uitgestorven soorten zijn inmiddels weer helemaal terug.

Aankoop landbouwgronden in uiterwaarden

De belangrijkste oorzaak van de sterke vooruitgang is volgens Peters en Kurstjens de omzetting van landbouwgronden in natuurgebieden. In veel gevallen kon dat door de aankoop van gronden in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar zeker ook door nieuwe combinaties met delfstofwinprojecten, hoogwaterprojecten en zelfs stadsontwikkeling. Hierdoor zijn langs de grote rivieren veel nieuwe natuurgebieden ontstaan. In deze gebieden heeft de natuur zich betrekkelijk spontaan kunnen herstellen, met bloemrijke graslanden, soortenrijke overstromingsruigtes en oibossen als resultaat.

Ook kregen door de aankoop van gronden allerlei dynamische processen, die allesbepalend zijn voor de terugkeer van planten en dieren, de kans zich weer ongestoord voor te doen. Hierbij moet gedacht worden aan de effecten van overstromingen, het optreden grootschalige zand- en grindafzettingen op rivieroeveren en de vernatting van terreinen met helder grondwater. De ideeën zoals in de jaren '80 ontwikkeld in het beroemde 'Plan Ooievaar' blijken in de praktijk nog beter uit te werken dan destijds gedacht.

Kosteneffectief natuurbeheer

De onderzoekers pleiten ervoor de EHS verder uit te bouwen en daarin samenwerking te blijven zoeken met de delfstofwinning, hoogwaterbestrijding (rivierbeheer), stadsontwikkeling en recreatie en toerisme. Het koppelen van deze functies met het natuurbeleid leidt tot succesvolle, maar ook betaalbare resultaten.

Tegelijkertijd blijkt een koppeling met de landbouw helaas moeilijker. Zelfs landbouwgronden waar met relatief hoge subsidies (agrarische beheerovereenkomsten) een extensiever beheer wordt gevoerd, laten in het riviereengebied nauwelijks een wezenlijke verbetering van de natuur zien. "Een iets extensiever agrarisch beheer is eenvoudigweg nog steeds te intensief om planten en dieren voldoende mogelijkheden te bieden," aldus de onderzoekers. Juist het scheiden van productielandbouw en natuur is langs de grote rivieren de belangrijkste motor achter het natuurherstel geweest. De onderzoekers pleiten er voor om het natuurgeld effectief te besteden, en in te zetten op de succesformules van de laatste 20 jaar.

Uitgebreidere achtergrond informatie: www.rijninbeeld.nl

Contact Bart Peters (bartpeters@drift.nl, 06 45018861) en Gijs Kurstjens (g.kurstjens@planet.nl, 06 38304148). **Illustraties en fotomateriaal via de website.**

